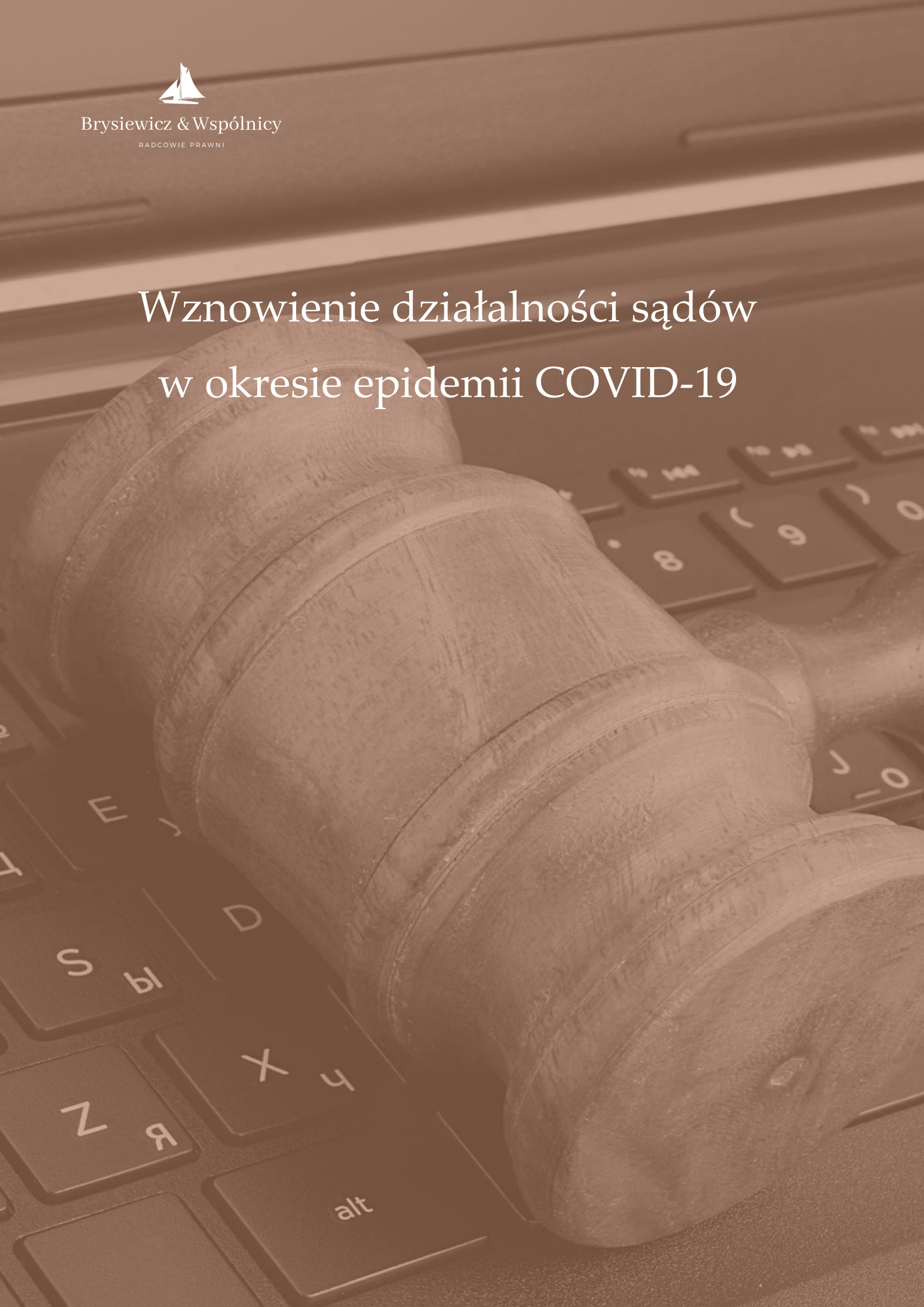

Brysiewicz & Wspólnicy
RADCOWIE PRAWNI

Wznowienie działalności sądów w okresie epidemii COVID-19

Wstęp

W związku z wystąpieniem na terytorium Polski epidemii ustawodawca z końcem marca 2020 r. znacznie ograniczył pracę sądów. Rozpoznają one jedynie sprawy określone jako pilne. Niestety, w katalogu tym nie znalazły się te najważniejsze dla przedsiębiorców zagrożonych kryzysem – o zapłatę i z zakresu restrukturyzacji lub upadłości.

Wstrzymano również bieg terminów na dokonanie czynności sądowych lub procesowych. Decyzja ta była podyktowana m.in. ograniczonym czasem pracy operatora pocztowego i biur obsługi interesantów.

W ramach ustawy antykryzysowej w wersji tzw. Tarczy 3.0. uchwalono zmiany prowadzące do usprawnienia działalności sądu.

Najważniejsze z uchwalonych zmian to:

- wznowienie biegu terminów,
- rozszerzenie katalogu spraw pilnych m.in. o postępowania restrukturyzacyjne i upadłościowe,
- prowadzenie rozpraw za pomocą środków porozumiewania się na odległość,
- umożliwienie rozpoznania niektórych spraw, dotychczas prowadzonych na rozprawie, na posiedzeniu niejawnym, tj. bez udziału stron.

Uchwalone zmiany w organizacji rozpraw, przynajmniej na razie, będą obowiązywać w okresie epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego, a także w okresie roku od ich odwołania. Czas pokaże, czy pozwolą na usprawnienie pracy sądów i przyczynią się do usunięcia zaległości, które powstały w sądach w ostatnich kilku tygodniach.

Ustawodawca zrezygnował z zawartej w pierwotnym projekcie możliwości elektronicznego składania oraz odbierania korespondencji sądowej.

Wznowienie biegu terminów

Bieg terminów w sprawach sądowych, egzekucyjnych czy administracyjnych pozostaje zawieszony od 31 marca 2020 r. Oznacza to, że termin nie powinien, co do zasady, zakończyć biegu, a strona nie poniesie konsekwencji związanych z niewykonaniem czynności sądowej lub procesowej.

W ramach nowelizacji **bieg terminów zostanie przywrócony**. Po 7 dniach od wejścia ustawy nowelizującej w życie:

- terminy, których bieg rozpoczął się przed 31 marca 2020r., będą biegły dalej, a **nie od nowa**,
- bieg terminów, które jeszcze nie zaczęły płynąć, po prostu się rozpocznie.

Co oznacza to w praktyce?

Przykład nr 1.

Sąd zobowiązał stronę do zajęcia pisemnego stanowiska w terminie 7 dni. Pismo doręczono stronie 27 marca 2020 r., a zatem termin upłynąłby w dniu 3 kwietnia 2020 r.

Termin rozpoczął bieg, ale uległ zawieszeniu i do jego wykonania pozostały 4 dni (od 31 marca do 3 kwietnia 2020 r.). Wskazane 4 dni będą biegły dalej po uchynieniu ustawowego zawieszenie biegu terminów. Strona powinna wnieść pismo w terminie 11 dni od dnia wejścia ustawy w życie.

Przykład nr 2.

Sąd zobowiązał stronę do zajęcia pisemnego stanowiska w terminie 7 dni. Pismo doręczono stronie 1 kwietnia 2020 r., a zatem termin upłynąłby w dniu 8 kwietnia 2020 r.

Termin w ogóle nie rozpoczął biegu.

Strona powinna wnieść pismo w terminie 14 dni od dnia wejścia ustawy w życie.

Ważne! Czynności dokonane przed sądem w okresie zawieszenia biegu terminów zachowują moc. O ile to możliwe, nie warto czekać do momentu, kiedy zwiększy się liczba osób zainteresowanych usługami pocztowymi.

Katalog spraw pilnych

Ustawodawca określił, że część spraw powinna być rozpoznawana również w czasie epidemii. W tzw. katalogu spraw pilnych nie znajdowały się żadne, które byłyby bezpośrednio istotne z punktu widzenia przedsiębiorcy (np. o zapłatę, o odszkodowanie, o wykonanie umowy, czy w zakresie restrukturyzacji i upadłości). Ten stan rzeczy ma ulec częściowej zmianie.

Katalog spraw pilnych został rozszerzony o:

- sprawy o rozpoznanie wniosku restrukturyzacyjnego i sprawy prowadzone po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego,
- sprawy o ogłoszenie upadłości oraz sprawy prowadzone po ogłoszeniu upadłości.

Prowadzenie postępowań zmierzających do oddłużenia oraz zaspokojenia wierzycieli należy uznać za w pełni uzasadnione. Właśnie w czasach kryzysu przedsiębiorcy powinni mieć możliwość korzystania z narzędzi przewidzianych przez prawo restrukturyzacyjne i prawo upadłościowe.

Prowadzenie innych postępowań również będzie możliwe, w oparciu o zasady opisane poniżej. Strony będą dysponowały uprawnieniami, które pozwolą nieco spowolnić rozpoznanie spraw spoza katalogu pilnych.

Rozprawy na odległość

Rozprawę lub posiedzenie jawne sąd przeprowadzi **przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających porozumiewanie się na**

odległość. Warunkiem jest zapewnienie równoczesnego przekazu obrazu i dźwięku.

Uczestnicy nie będą musieli stawić się w sądzie. Dotychczas rozprawy prowadzone w trybie wideokonferencji wymagały obecności uczestnika w budynku sądu w innym mieście niż to, gdzie prowadzone jest postępowanie główne. Wymagało to dla przeprowadzenia wideokonferencji zaangażowania pracowników dwóch instytucji. Dzięki nowelizacji, strona może wziąć udział w rozprawie z każdego miejsca.

Wydaje się, że intencją ustawodawcy jest, aby **prowadzenie rozpraw online stało się na czas epidemii regułą.** Sąd będzie mógł odstąpić od elektronicznej formy posiedzenia, jeśli nie wywoła to nadmiernego zagrożenia dla zdrowia uczestników.

W wyjątkowych przypadkach również niektórzy członkowie składu orzekającego będą mogli uczestniczyć w rozprawie za pomocą środków komunikowania się na odległość.

Istotne jest jednak zastrzeżenie, że **proces sądowy powinien być jawny.** Każdy zainteresowany może obserwować wybraną przez siebie rozprawę (np. powiązaną z jego sprawą albo taką, w której sąd odmówił mu udziału). Projekt nowelizacji nie zawiera gwarancji udostępniania rozprawy w czasie rzeczywistym dowolnemu obserwatorowi.

Więcej posiedzeń niejawnych

Zasadą rozpoznawania spraw cywilnych jest prowadzenie rozprawy, ale w wyniku nowelizacji:

- sąd będzie mógł zarządzić **przeprowadzenie posiedzenia niejawnego zamiast rozprawy.** Dodatkowe kryterium, to brak możliwości prowadzenia rozprawy za pomocą środków porozumiewania się na odległość oraz istnienie ryzyka wywołania nadmiernego zagrożenia dla zdrowia uczestników,

-
- dotychczas sąd odwoławczy mógł rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym, jeśli została ona wniesiona po dniu 6 listopada 2019 r. oraz nie sprzeciwiły się temu strony postępowania. **Nowelizacja przewiduje, że sąd będzie mógł rozpoznać każdą apelację na posiedzeniu niejawnym, o ile uzna to za uzasadnione w świetle stanu sprawy,**

W każdym z dwóch opisanych powyżej przypadków strona będzie mogła sprzeciwić się przeprowadzeniu posiedzenia niejawnego zamiast rozprawy. Stanowisko takie powinno zostać zgłoszone w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia. Należy liczyć się z tym, że zgłoszenie takiego sprzeciwu może odwlec rozpoznanie sprawy do czasu aż możliwe będzie przeprowadzenie rozprawy.

- sąd będzie mógł wydać **wyrok na posiedzeniu niejawnym w każdej sprawie**, a nie tak jak dotychczas jedynie w określonych przypadkach. Zastosowanie takiej procedury będzie uwarunkowane przeprowadzeniem **całego postępowania dowodowego oraz umożliwienia zajęcia stronom stanowisk na piśmie.**

Polskie sądy mogą nie być w pełni przygotowane na prowadzenie rozpraw w formie elektronicznej w tak szerokim zakresie, aby stało się to regułą.

* * *

Nadzwyczajny charakter obecnej sytuacji może skłonić ustawodawcę do wprowadzenia kolejnych nadprogramowych środków zaradczych. Udroźnienie pracy wymiaru sprawiedliwości jest konieczne dla wsparcia przedsiębiorców. Niejednokrotnie uzyskanie przez nich świadczenia lub innej pomocy wymaga ingerencji wymiaru sprawiedliwości.

Monitorujemy działania rządu i będziemy niezwłocznie przekazywać informacje o zmieniających się przepisach. W związku z nadzwyczajną sytuacją pozostajemy do Państwa dyspozycji zarówno w drodze telefonicznej, jak i mailowej.

Jacek Salata

adwokat

Brysiewicz i Wspólnicy sp.k.

Tel. +48 798 856 761

E-mail: jacek.salata@biw.legal